

„Danferen“, et halvugentlig Agheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Neb. „Danferen“ udgaaer hver Tirsdag og Fredag...

Redaktør: A. M. Andersen. Alle Bidrag til „Danferen“'s Indhold...

Entered at Blair Postoffice as second class matter. Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen...

Naar Leserne henvender sig til Folk, der avvertorer i Bladet...

Danmark var den første Stat, som sendte Gødningsmissionærer ud til sine Kolonier...

I Forbindelse med Omtalen af, at Fabrikant Niels Poulsen i Brooklyn har skænket \$100,000 til American-Scandinavian Society...

Det vil være i frist Minde, at to amerikanske Professorer, Hr. Mac Cracken og Hr. President Butler, har talt paa Københavns Universitet...

En pavelig Formel. „Observatore Romano“ offentliggjør en pavelig Formel (Motu proprio) angaaende den E. d. der skal afslægges af dem, som kaldes Doktorer i den helige Skrift.

Efter denne Formel skal disse Doktorer afgive Løfte om, at anse Grundlæggeren og de af den apostoliske Stol og den pavelige Vibe-kommissionens Dekreter som øverste Rettesnor og Regel for deres Studier...

Fra Nærsmødet i Ludington, S.—12. Juni 1910, medles ved Nærsmødet Slutning følgende: Til Samfundets Formand genvaalgtes Pastor A. C. Bodholdt...

stander Nordentoft havde opgjort sin Stilling som Lærer ved Skolen i Des Moines...

R. R. Westergaard i „N. S. og St.“ Fra Racine, Wis., meddeles, at Mr. John Jørgensen er af Gnaus Menighed valgt til at virke for Samfundets Udbredelse...

En Guvernør ude i Vesten kritiserer „gammeldags Religion“, fordi den faar et Menneffe til at anvende for megen Tid paa sin egen Sjæls Frelse...

I England findes en Forening af Forlæggere og Boghandlere, som sine Bestræbelser for at undertrykke smudsig (obscene) Kunst og Litteratur...

Christine Jespersen, Datter af Niels Jespersen, her Syd for Vgen, døde Søndag Morgen Kl. 6.10 i sit Hjem af Tyfoid efter 30 Dage smertefuld Sygeleje...

Tykt Anerkendelse.

Engang imellem ignes Retfærdighedstjelen at blive saa stærk i Dødsrensens militærfuldende Bragt, at han simpelthen maa give sin Beloville Lust og frie Tøfler...

Paa Jordens ganske Rund gives der vel næppe et andet Folk, der med saa sparsom Udrustning forstaaer at holde saa mesterlig Hus, som det danske Folk...

Danmark er tæt befolket, endnu tættere end vore Ny-Englandstater. Befolkningen er sammentrængt paa 15,000 Kvadratkil. Men medens de danske Landmænd producerer langt mere, end Folket selv kan bruge...

Men derfor lider Danmark ogsaa mindre end alle andre Folk under den forhaanden værende Jordrydelse.

Vore Landmænd kunde lære meget hos deres danske Stadsfæller. Og jo hurtigere, de gjorde dette, jo bedre.

Svois paa den anden Side vore Gærnere vil bryde med den gamle Slendrian og lægge sig efter Jordens Behandling med samme Zor, samme Sagkendskab, samme Grundighed og Samvittighedsfuldhed som Danferne...

Samfundsbetragtninger.

Af Svær Marius Hansen, Staplehurst, Neb. Komme dit Rige. Matth. 6, 10. XXXII. Missionen paa New Zealand.

„Kom over og hjælp os“, jaaledes jagde den maledoniske Mand til Paulus i Synet. Det samme Maab har lydt til den forenede Kirke fra vore Landsmænd paa New Zealand og maasse ogsaa fra Australien...

I den nyere Udgave af Asjendfeldt-Hansens Kirkehistorie skrives V. O. Grimodt-Møller blandt andet jaaledes: „I Australien har et firkeltigt Arbejde været øvet blandt de udoandrede Danke. Dette Arbejde synes dog at være ved at synke helt sammen.“

„De skulle tillægge Herren Vre og udbrøde hans Lov paa Jerne“ (Es. 42, 12). Mon ikke den forenede d. Kirke vil være med at opbygge dette Ord paa de fjerne Jer i det store Hus!

Jesus siger om sine Fjender: „I drager om til Vands og til Lands for at vinde en Tilhænger; og naar han er bleven det, gør I et Helvedes Varn af ham, dobbelt saa slemt, som I selv er“ (Matth. 23, 15).

Der siges jo, at vi har saameget Arbejde blandt vort Folk her, at man vanskeligt kan begynde paa mere forelsigt. Jeg vil svare: vi har ikke Arbejde i et saadant Overmaal, at vi af den Grund maa overhøre Herrens Ord:

„Gaar og præter alle Vegne, Raadens Evangelium!“

Vi beder om, at Gud vil aabne „Ordet Dør“. Men lukker han saa en Dør op for os, at bare Ordet ind ad til Landsmænd derovre, da bør vi nødtigt blive udenfor.

tages ned igen. Maasse er han stillet jaaledes, at han bedre kan rejse over og optage nævnte Mission nu end før.

Svois ikke denne Fuldmagt til at handle er til Stede, han Sagen saa ikke blive forberedt til næste Nærsmøde, saa det kan tage Bestemmelse om Missionen.

Om det er Guds Villie, da gid, at den forenede d. Kirke maatte tage omtalte Gerning op. Der kunde jo dannes en privat Forening for den New-Zealand-Mission noget lignende den, der eksisterer for den i Danmark.

Forlagsvirksomhed og Smudslitteratur.

Af Sognepræst A. Schaef. III.

Jeg skal nu fremsjøre en lille Viste over Bøger, som er udgivne af Gylde-dalke Forlag under Peter Nansen's Ledelse, og som fornuftigvis maa henregnes til Smudslitteraturen, fordi deres væsentligste Gengenskab er den at virke befudlende paa Fantasi og Følelseslivet...

Jeg skal først nævne Peter Nansen's egne Bøger. Om disse kan man først og foretst sige, at Grundtan-ken og Grundtonen i dem er ra-ferneret Lidenslighed, og at de, netop fordi de er kraft og flot freome, er særlig skiftede til at forgifte et af de dybeste og ædelste Forhold i Menneffelivet, Forholdet mellem Mand og Kvinde.

Jeg skal først nævne Peter Nansen's egne Bøger. Om disse kan man først og foretst sige, at Grundtan-ken og Grundtonen i dem er ra-ferneret Lidenslighed, og at de, netop fordi de er kraft og flot freome, er særlig skiftede til at forgifte et af de dybeste og ædelste Forhold i Menneffelivet, Forholdet mellem Mand og Kvinde.

I 1889 udiendte Forlaget Edvard Brandes „Det unge Blod“, angaaende hvilket Skrift jeg kun behøver at minde om, at det blev dømt som utugtigt — en mærkelig Stæbne for et „fint Forlag“.

Et senere udkom Gustav Wieds foiniske Produkt „Det svage Køn“. Jeg skal ikke her drøfte, hvor stort eller lille Gustav Wieds Talent el-lers er, men kun bemærke, at i den nævnte Bog er ekthvert Spor af La-ferent, ellers er, men kun bemær-ke, at i den nævnte Bog er ekthvert Spor af Talent forbundet, det eneste interessante er Raaheden, der gør forgæves Forsøg paa at være morsom.

Om Jakob Hansens „En kritisk Tid“ kan siges, at næppe nogen er naaet videre end denne Forfatter i principmæssig Forberedelse af Be-standstænen og Forhaanelse af al sand og ædel Menneffelighed.

ger blev anmeldte i „Højskolebladet“ af Sigurd Møller. „Højskolebladet“ er, som bekendt, ellers ingenlunde inerpert, men giver de moderne For-jattere al den Ros, der kan tilkom-me dem og somme Lider lidt til.

Om det er Guds Villie, da gid, at den forenede d. Kirke maatte tage omtalte Gerning op. Der kunde jo dannes en privat Forening for den New-Zealand-Mission noget lignende den, der eksisterer for den i Danmark.

Om Emil Nasmussen's berøgtede Roman, „Camillo Contori og hans Koner“ skriver Chr. Gulmann i „Nationaltidende“: „Denne Bog er væmmelig. Det er lige saa godt at sige det straks og klart, saa kan de, der ikke ynder den Slags, holde sig fra den.“

Det sidst udkomne Stofke Smuds-litteratur, „Syndehejter“, som har givet Stødet til nærværende For-handling, er saaledes ingenlunde et enkeltstaaende Fanomen, men et Led i Rækken af de foiniske Produkter, hvorved Gylde-dalke Forlag stemper sig som Smudsforslag (samtidig med at det naturligvis ogsaa er et fint Forlag).

Det sidst udkomne Stofke Smuds-litteratur, „Syndehejter“, som har givet Stødet til nærværende For-handling, er saaledes ingenlunde et enkeltstaaende Fanomen, men et Led i Rækken af de foiniske Produkter, hvorved Gylde-dalke Forlag stemper sig som Smudsforslag (samtidig med at det naturligvis ogsaa er et fint Forlag).

Fra den Gylde-dalke Forlagings Side har man søgt at give det Ud-seende af, at Litteraturen er i Fare, tykke eller den danske Litteratur er i Georg Brandes heretter vil komme i Foragt o. s. v. Dette er jo dels barnagtig Dumbug, dels en fomenal Frækhed, hvorved man vil se at slippe fra Sagen.

Naar jeg altsaa meget snike Dis-kussionen forfat, skal jeg dog herom gøre tre Bemærkninger: For det første bør man næppe lægge spænderigt Bægt paa det, der kommer fra Mænd (eller Kvinder), der selv er Forfattere af Smudslit-teratur. Dels er disse jo altfor me- get Part i Sagen, dels mangler de — som Følge af denne litterære Virksomhed — den Fantasiens Ken-ghed og den Følelsens Væghed, der er en Grundbetingelse for at kunne skelne mellem Smudslitteratur og Skønlitteratur; deres Vidnesbyrd til Fordel for Smudslitteraturen er af lignende Art som Drankerens Vidnesbyrd til Fordel for Snapsen, hvilket man jo ikke plejer at tillægge afgørende Betydning.

For det andet var det heldigt, om de uvidende og upartiske Mænd, der maatte føle sig kaldede til at tage Forlaget i Forsvar, vilde lade Peter Nansen's Ekshverdighe og For-retningsdygtighed ligge og holde sig til Sagen, d. v. s. holde sig til de Bøger, der ofte og fra forfællige Sider er betegnede, som Smuds-litteratur, — sige at vise, at disse Bøger indeholder aandelige Værker, som det vilde være et stort Tab for Folket at gaa Glip af, — at dansk Ungdom vel især er Risiko — ja

en stor Risiko — ved at læse disse Bøger, men at det Udbytte, der kan vindes derigennem, dog er saa stort, at det vel er Risikoen værd. Ikke sandt, det er jo jaaledes Forfæret maa føres, naar det kommer fra alvorlige Mænd, der ved, hvad de taler om.

For det tredje — og her er det, det gælder om at naa et Resultat, saa der kunde vindes en Sejr i den-ne for Folket saa betydningsfulde Sag: Der er blandt de nulevende Forfattere paa Gylde-dalke For-lag en Række Mænd med gode Na-vne, til dels udmærkede Naavne, der-iblandt ogsaa kendte kirkelige Per-sonligheder og bekendende Kristne. Saa længe som disse Mænd intet har at sige, saa længe vil sikkert For-egen Gylde-dal med samt dens Øverste-formmanderende vise sig temmelig uroffelig — i det mindste foreløbig. Disse Mænds Tavshed er nemlig talende, og denne tavse Tale er — tragisk nok — for Øjeblikket det bedste Skjold og Værg for Smuds-litteraturen i Danmark. Det brede Publikum, der nødig vækkes op af sin Slummer, vil nemlig tænke om-trent saaledes: „Naar disse gode og højsagtede Mænd, hvem ingen mis-tænker for dekadente Tilbøjelige-der, vedblivende kan bruge det Gyl-de-dalke Forlag og ignes tilfredse dermed, saa maa det vel ikke være saa galt fat, som der fra enkelte Si-der raabes op om.“

en stor Risiko — ved at læse disse Bøger, men at det Udbytte, der kan vindes derigennem, dog er saa stort, at det vel er Risikoen værd. Ikke sandt, det er jo jaaledes Forfæret maa føres, naar det kommer fra alvorlige Mænd, der ved, hvad de taler om.

For det tredje — og her er det, det gælder om at naa et Resultat, saa der kunde vindes en Sejr i den-ne for Folket saa betydningsfulde Sag: Der er blandt de nulevende Forfattere paa Gylde-dalke For-lag en Række Mænd med gode Na-vne, til dels udmærkede Naavne, der-iblandt ogsaa kendte kirkelige Per-sonligheder og bekendende Kristne. Saa længe som disse Mænd intet har at sige, saa længe vil sikkert For-egen Gylde-dal med samt dens Øverste-formmanderende vise sig temmelig uroffelig — i det mindste foreløbig. Disse Mænds Tavshed er nemlig talende, og denne tavse Tale er — tragisk nok — for Øjeblikket det bedste Skjold og Værg for Smuds-litteraturen i Danmark. Det brede Publikum, der nødig vækkes op af sin Slummer, vil nemlig tænke om-trent saaledes: „Naar disse gode og højsagtede Mænd, hvem ingen mis-tænker for dekadente Tilbøjelige-der, vedblivende kan bruge det Gyl-de-dalke Forlag og ignes tilfredse dermed, saa maa det vel ikke være saa galt fat, som der fra enkelte Si-der raabes op om.“

Eller er Grunden den, at disse Mænd (i Modfæktning til de tykke Boghandlere) mener, at Forretning-er Forretning, — at Forlæggere ikke har noget med Folkets Moral at gøre, og at derfor et fint Forlag godt kan udgive Smudslitteratur og endda være lige fint? Og saa dette ignes mig utænkeligt. Saa dybt er vort Folk dog ikke fundet, at nogle af vore mest ansete Mænd, deriblandt kirkelige og kristelige Personligheder, skulde staa under den tykke Bog-handlerforening, naar det gælder Genhmet til den offentlige Moral og Folkets Bælfærd.

Rej, Grunden til hine Mænds Tavshed har uden Tvivl været Uvi-denhed. De har maasse været paa Forlaget i mange Aar og er altid bleven godt behandlede, ogsaa i de senere Aar af Peter Nansen (selv-følgelig — thi ingen mistænker Peter Nansen for at være dum som Forretningsmand): de har ikke faa-et de skidne Bøger tilsendt „til Gennemgæng“ og har heller ikke til-fældigt truffet dem paa deres Vej; de har maasse af og til haft en For-nemmelse af, at Forlaget ikke læn-ger er fuldt saa fint, som det før har været, men de har ikke haft An-ledning til at gøre sig rigtig klar, hvad dette i Virkeligheden betyder.

Denne Anledning er imidlertid nu kommen; det kan ikke være und-gaaet deres Opmærksomhed; og som gode danske Mænd (for ikke at tale om kristne Mænd) maa de føle sig kaldede til at sætte sig ind i Sa-gen og bryde Tavsheden; det skul-der de vort Folk, og det skulder de da ogsaa sig selv.

Jeg kan godt forstaa, at det maa koste en lille Smule at skulle bryde en aarelang Forbindelse, og at skul-le tillaa aabent, at man har fejlet, om det end er flet af Uvidenhed. Men særlig for kristne Mænd synes Valget dog ikke at kunne være svært. Og det vilde bidrage ikke saa lidt til at sprede noget af den lumre Lust i vort offentlige Liv, om man snart fra den Side kunde høre et aabent, ærligt og mandigt Ord om den Gylde-dalke Smudslitteratur.

Bogfortegnelse Nr. 3, over Religion og Theo-logi samt aalmindelig kristelig Belærende og opbyggelige Skrifter er nu færdig og tilsendes enhver frit paa Forlangende. Dansk Luth. Publ. Huse.